Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

12 април 2018 година*

„Преюдициално запитване — Околна среда — Директива 2003/87/ЕО — Схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове — Цели — Безплатно разпределяне на квоти — Национална правна уредба, предвиждаща облагане за прехвърлени и неизползвани квоти“

По дело C-302/17

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Krajský súd v Bratislave (Областен съд Братислава, Словакия) с акт от 15 февруари 2017 г., постъпил в Съда на 24 май 2017 г., в рамките на производство по дело

PPC Power a.s.

срещу

Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky,

Daňový úrad pre vybrané daňové subjekty,

СЪДЪТ (шести състав),

състоящ се от: C. G. Fernlund, председател на състава, J.-C.Bonichot и E. Regan (докладчик), съдии,

генерален адвокат: H. Saugmandsgaard Øe,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за PPC Power a.s., от M. Škubla, advokát,

– за словашкото правителство, от M. Kianička, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от J.-F. Brakeland, A. Tokár и A. C. Becker, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

* Език на производството: словашки.

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 1 от Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 година за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (ОВ L 275, 2003 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 10, стр. 78).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между PPC Power a.s. и Daňový úrad pre vybrané daňové subjekty (Специална данъчна служба за определени данъчнозадължени лица, Словакия) по повод авансово плащане на данък върху безплатно разпределени квоти за емисии на парникови газове, които не са били използвани или са били прехвърлени.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображения 5 и 20 от Директива 2003/87 предвиждат:

(5) Общността и нейните държави членки приеха да изпълнят своите ангажименти за намаляване на антропогенните емисии от парниковите газове по линия на Протокола от Киото съвместно, в съответствие с Решение 2002/358/ЕО. Целта на настоящата директива е да допринесе за по-ефективното изпълнение на ангажиментите на Европейската общност и на нейните държави членки чрез ефикасен европейски пазар за търговия с квоти за емисии на парникови газове, с възможно най-малкото забавяне на икономическото развитие и намаляване на заетостта.

[…]

(20) Настоящата директива ще стимулира използването на технологии с по-висока енергийна ефективност, включително технологиите за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, при които се отделят по-малко емисии на единица продукция, докато бъдещата директива на Европейския парламент и на Съвета за стимулиране на комбинираното производство въз основа на търсенето на полезна топлина на вътрешния енергиен пазар ще насърчи прилагането на технологии за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия“.

4 Член 1 от тази директива, озаглавен „Предмет“, предвижда:

„С настоящата директива се въвежда схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността (наричана по-долу „схемата на Общността“), за да се стимулира намаляването на емисии на парникови газове по икономичен и икономически ефективен начин“.

5 Член 3 от Директивата е озаглавен „Определения“ и предвижда в буква е):

„оператор“ означава всяко лице, което експлоатира или контролира инсталация или, когато това е предвидено в националното законодателство, на което са делегирани решаващи икономически правомощия във връзка с техническото функциониране на инсталацията“.

6 Член 10 от същата директива е озаглавен „Метод на разпределение“ и предвижда:

„За тригодишния период, започващ на 1 януари 2005 г., държавите членки следва да разпределят най-малко 95 % от квотите безплатно. За петгодишния период, започващ на 1 януари 2008 г., държавите членки следва да разпределят най-малко 90 % от квотите безплатно“.

Словашкото право

7 Закон № 548/2010 изменя Закон № 595/2003 за данъка върху доходите, като въвежда нов данък върху имуществото върху квотите за емисии, предоставени безплатно на данъкоплатеца по сметка в регистъра на квотите за емисии за 2011 г. и 2012 г.

8 Закон № 548/2010 въвежда член 51b, озаглавен „Данък върху квоти за емисии“, който гласи:

„(1) За целите на данъка върху квотите за емисии се прилагат следните определения:

a) „данъчнозадължено лице“ означава лице, участващо в схема за търговия [наричано по-нататък „законов участник“], което осъществява дейност съгласно специалната правна уредба или което е участвало в тази схема през част от съответната календарна година,

b) „вписани квоти за емисии“ означава квоти за парникови газове, разпределени безплатно и вписани съгласно специалната правна уредба в полза на данъчнозадълженото лице през съответната календарна година, включително придобитите от друго данъчнозадължено лице квоти за емисии в резултат от придобиването на предприятието или на дял от него, непарична вноска на предприятие или част от предприятие, сливане, придобиване или разделяне на търговски дружества или кооперации, които това друго данъчнозадължено лице е придобило безплатно по смисъла на специалната правна уредба през съответната календарна година,

c) „използвани квоти за емисии“ означава квоти за парникови газове и сертифицирани единици редуцирани емисии (CER), върнати — по смисъла на специалната правна уредба — от данъчнозадълженото лице през съответната календарна година,

d) „прехвърлени квоти за емисии“ означава квоти за парникови газове, прехвърлени — по смисъла на специалната правна уредба — от данъчнозадълженото лице през съответната календарна година от квотите за емисии, вписани през тази съответна календарна година, с изключение на квотите за емисии, прехвърлени на друго данъчнозадължено лице в резултат от прехвърляне на предприятието или на дял от него, непарична вноска на предприятие или част от предприятие, сливане, придобиване или разделяне на търговски дружества или кооперации; не представлява прехвърляне на квоти за емисии прехвърлянето като обезпечение на вписани квоти за емисии от страна на данъчнозадълженото лице длъжник и повторното им прехвърляне от страна на данъчнозадълженото лице кредитор, ако тази операция е осъществена между същите тези лица за същата сума и за същите единици най-късно в деня на връщане на квотите за емисии на администратора на регистъра по смисъла на специалната правна уредба през съответната календарна година,

e) „неизползвани квоти за емисии през съответната календарна година“ означава вписаните през съответната календарна година квоти за емисии, от които са приспаднати използваните през съответната календарна година квоти за емисии, спестените квоти за емисии, изчислени съгласно специалната правна уредба, и прехвърлените квоти за емисии през съответната календарна година; за неизползвани квоти за емисии не се считат вписаните през съответната календарна година квоти за емисии, прехвърлени на друго

данъчнозадължено лице в резултат от прехвърляне на предприятието или на дял от него, непарична вноска на предприятие или част от предприятие, сливане, придобиване или разделяне на търговски дружества или кооперации.

(2) На облагане с данък върху квотите за емисии подлежат вписаните през 2011 г. и 2012 г. квоти за емисии.

(3) Облагаемата основа на квотите за емисии се определя като сума от резултатите, получени чрез умножаване на квотите за емисии, прехвърлени през всеки календарен месец, по средната пазарна цена на квотите за емисии през календарния месец, предхождащ месеца, в който е било извършено прехвърлянето им, и от резултата, получен чрез умножаване на неизползваните квоти за емисии по средната пазарна цена на квотите за емисии през съответната календарна година.

[…]

(5) Ставката на данъка върху квотите за емисии е 80 % от облагаемата основа на квотите за емисии, изчислена съгласно параграфи 3 и 4.

[…]

(8) За 2011 г. данъчнозадълженото лице плаща шестмесечни авансови данъчни вноски за квотите за емисии, равняващи се на една втора от предвидения данък, в срок до 30 юни и 31 декември 2011 г. То изчислява предвидения данък като прилага ставката по параграф 5 към сума, изчислена като резултат, получен чрез умножаване на средната пазарна цена на квотите за емисии през 2010 г. по вписаните квоти за емисии за 2011 г., от която са приспаднати действително използваните през 2010 г. квоти за емисии и спестените квоти за емисии, изчислени в съответствие със специалната правна уредба.

(9) Данъчнозадълженото лице плаща шестмесечни авансови данъчни вноски за квотите за емисии за 2012 г., равняващи се на една втора от изчисленото данъчно задължение, спрямо данъка върху квотите за емисии в подадената за 2011 г. декларация за доходите, в срок до 30 юни и 31 декември 2012 г.

[…]

(12) [Министерство на финансите на Словашката република] публикува на своя уебсайт средните цени на квотите за емисии за всеки месец и календарна година“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

9 Словашката република е въвела в своя правен ред данък върху квотите за емисии, считано от 1 януари 2011 г. Облагаемата основа на този данък е или стойността на прехвърлените квоти, а именно предоставените на данъчнозадълженото лице квоти и впоследствие прехвърлени от него, или стойността на неизползваните квоти, а именно квотите, които не са били върнати за покриване на действителните емисии. Стойностите както на прехвърлените, така и на неизползваните квоти за емисии се определят в съответствие със средната пазарна цена на квотите за емисии. Данъкът е събран за 2011 г. и 2012 г. със ставка 80 %.

10 Посоченият данък е изискуем за следващата година, но през разглежданата финансова година се дължат и са начислени две авансови плащания върху очаквания размер на данъчните тежести.

11 На 30 юни 2012 г. това облагане е премахнато.

12 PPC Power иска от Специалната данъчна служба за определени данъчнозадължени лица да определи нулева ставка за авансовото плащане на дължимите данъци за финансовата 2011 година. В подкрепа на искането си жалбоподателят по главното производство изтъква, че данъчната администрация е длъжна да остави без приложение националната правна уредба поради несъответствието ѝ с правото на Съюза.

13 Специалната данъчна служба за определени данъчнозадължени лица отхвърля това искане и определя сумата от 300 000 EUR за авансовото плащане на дължимия от PPC Power данък за първото полугодие на 2011 г. PPC Power плаща това задължение, като същевременно иска възстановяването му с мотива, че облагането на квотите за емисии противоречи на правото на Съюза. Специалната данъчна служба за определени данъчнозадължени лица отхвърля това искане за възстановяване.

14 Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (Дирекция „Данъчна администрация“ на Словашката република) впоследствие отхвърля жалбата на жалбоподателя в главното производство срещу решението за отхвърляне на Специалната данъчна служба за определени данъчнозадължени лица. С друго решение Специалната данъчна служба за определени данъчнозадължени лица разпорежда на PPC Power да плати авансово данъка в размер на 300 000 EUR за второто полугодие на 2011 г.

15 Жалбоподателят в главното производство подава две жалби пред Krajský súd v Bratislave (Областен съд Братислава, Словакия) срещу, от една страна, решението на дирекция „Данъчна администрация“ на Словашката република, с което се отхвърля искането му за възстановяване на авансово плащане на данъка за първото полугодие на 2011 г., и от друга страна, срещу решението на Специалната данъчна служба за определени данъчнозадължени лица за определяне на размера на авансовото плащане на дължимия данък за второто полугодие на 2011 г.

16 При тези обстоятелства Krajský súd v Bratislave (Областен съд Братислава) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Следва ли целите и принципите на Директива 2003/87 […], а именно i) целта за намаляване на емисиите благодарение на технологичния напредък (член 1 и съображения 2 и 20), ii) целта за запазване на икономическото развитие и целостта на вътрешния пазар, както и на условията за конкуренция (съображения 5 и 7), iii) целта за осигуряване на финансово и икономически изгодни условия за намаляване на емисиите (член 1), принципът на правна сигурност за операторите по член 3, буква e), във връзка с обстоятелството, че съгласно член 9 [от Директива 2003/87] операторите са в правото си да разчитат на неизменяемостта на Националния разпределителен план, считано от поне 18 месеца преди началото на релевантния период (т.е. за периода 2008—2012 г. най-малко от 30 юни 2006 г.), iv) изискването, че квотите следва да се разпределят безплатно (член 10), v) правото на лицата по член 13, параграф 3, втора алинея [от Директива 2003/87] да им бъдат разпределени квоти за емисии в замяна на притежаваните от тях квоти, които държавите членки са отменили по смисъла на член 13, параграф 3, първа алинея [от Директива 2003/87], да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба на държава членка, която налага на операторите по член 3, буква e) от Директивата, подлежащи на данъчно облагане на територията на тази държава членка, задължение за заплащане на специален данък i) чието правно основание се състои в това, че на облагане с данък подлежи управлението на квоти за емисии (в случаите на неизползване и на продажба), без да се вземе предвид дали в резултат на това операторът получава изгода, ii) при положение че тези квоти за емисии са били разпределени на тези оператори въз основа на Националния разпределителен план, представен от държавата членка на Европейската комисия за периода 2008—2012 г. по смисъла на член 9 от Директива [2003/87] (т.е. за този план са били уведомени Комисията и държавите членки съгласно член 9, параграф 1 от Директива [2003/87] и същият не е бил отхвърлен от Европейската комисия по смисъла на член 9, параграф 3 от Директива

[2003/87]), който предвижда, съгласно член 10 от Директивата, че за петгодишния период, започващ на 1 януари 2008 г., 100 % от квотите за емисии се разпределят безплатно, iii) когато ставката на този данък представлява 80 % от облагаемата основа на квотите за емисии, установена като сума от резултатите, получени чрез умножаване на прехвърлените (продадените) квоти за емисии през всеки календарен месец по средната пазарна цена на квотите за емисии през календарния месец, предхождащ месеца, в който е било извършено прехвърлянето им, и от резултата, получен чрез умножаване на неизползваните квоти за емисии по средната пазарна цена на квотите за емисии през съответната календарна година, iv) когато средните пазарни цени се изчисляват като осреднена стойност на цените на последната осъществена за деня сделка на борсата (т.е. данъкът не зависи от цената, на която действително са продадени квотите за емисии)?“.

По преюдициалния въпрос

17 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали Директива 2003/87 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която облага със ставка от 80 % от стойността им разпределените безплатно квоти за емисии на парникови газове, които са били продадени или не са били използвани от предприятията, обхванати от схемата за търговия с квоти за емисии на парникови газове.

18 Съгласно член 1 от нея Директива 2003/87 въвежда общностна схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове, за да се стимулира намаляването на емисиите на тези газове по икономичен и икономически ефективен начин.

19 Освен това съгласно член 10 от Директива 2003/87 държавите членки следва да разпределят най-малко 90 % от квотите безплатно за период от пет години, който започва да тече от 1 януари 2008 г.

20 Безплатното разпределяне на квоти за емисии на парникови газове е преходна мярка, чиято цел е да предотврати загубата на конкурентоспособност на предприятията поради факта на установяване на схема за търговия с квоти за емисии (вж. в този смисъл решение от 17 октомври 2013 г., Iberdrola и др., C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 и C-640/11, EU:C:2013:660, т. 45).

21 Несъмнено нито една разпоредба от Директива 2003/87 не ограничава изрично правото на държавите членки да приемат мерки, които могат да повлияят върху икономическите последици използването на такива квоти (вж. в този смисъл решение от 17 октомври 2013 г., Iberdrola и др., C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 и C-640/11, EU:C:2013:660, т. 28, и от 26 февруари 2015 г., ŠKO-Energo, C-43/14, EU:C:2015:120, т. 19).

22 Така Съдът е приел, че държавите членки могат по принцип да определят начина, по който стойността на безплатно разпределените на производителите квоти за емисии се пренася върху потребителите (решения от 17 октомври 2013 г., Iberdrola и др., C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 и C-640/11, EU:C:2013:660, т. 29, и от 26 февруари 2015 г., ŠKO-Energo, C-43/14, EU:C:2015:120, т. 20).

23 Приемането на такива мерки не може все пак да застрашава целите на Директива 2003/87 (решения от 17 октомври 2013 г., Iberdrola и др., C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 и C-640/11, EU:C:2013:660, т. 30, и от 26 февруари 2015 г., ŠKO-Energo, C-43/14, EU:C:2015:120, т. 21).

24 В това отношение следва да се подчертае, че за да постигне целта си за намаляване на емисиите на парникови газове по икономичен и икономически ефективен начин, Директива 2003/87 се основава на икономическата стойност на квотите, за да насърчи предприятията да намалят своите емисии, и за тази цел въвежда схема за търговия с квоти за емисии. Следователно предприятията могат да използват разпределените им квоти за емисии или да ги продадат в зависимост от пазарната им стойност и печалбите, които могат да извлекат от тях по този начин (вж. в този смисъл решение от 17 октомври 2013 г., Iberdrola и др., C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 и C-640/11, EU:C:2013:660, т. 47, 49 и 55).

25 Следователно за доброто функциониране на тази схема е необходимо таксата, с която дадена държава членка облага икономическата стойност на тези квоти за емисии, да не доведе до намаляване на стимула за намаляване на емисиите на парникови газове до степен да го премахне изцяло (вж. в този смисъл решение от 17 октомври 2013 г., Iberdrola и др., C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 и C-640/11, EU:C:2013:660, т. 58).

26 Видно от предоставената на Съда преписка, с разглеждания в главното производство словашки данък се облага по ставка от 80 % стойността на разпределените безплатно квоти за емисии на парникови газове, които не са били използвани или които са били продадени.

27 Като премахва по този начин почти изцяло икономическата стойност на квотите за емисии, този данък практически неутрализира стимулите, залегнали в основата на схемата на ЕС за търговия с емисии, и вследствие на това води до премахване на стимулите за насърчаване на намаляването на емисиите на парникови газове. Така, лишени от 80 % от икономическата стойност на квотите за емисии, предприятията губят почти всякакъв стимул да инвестират в мерки за намаляване на своите емисии, които да им позволят да извлекат печалба от продажбата на неизползваните си квоти.

28 Следователно се налага констатацията, че този данък има за последица да неутрализира принципа на безплатно разпределение на квотите за емисии на парникови газове, предвиден в член 10 от Директива 2003/87, и засяга целите, преследвани от тази директива.

29 Ето защо на поставения въпрос следва да се отговори, че Директива 2003/87 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която облага със ставка от 80 % от стойността им разпределените безплатно квоти за емисии на парникови газове, които са били продадени или не са били използвани от предприятията, обхванати от схемата за търговия с квоти за емисии на парникови газове.

По съдебните разноски

30 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (шести състав) реши:

Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 година за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която облага със ставка от 80 % от стойността им разпределените безплатно

квоти за емисии на парникови газове, които са били продадени или не са били използвани от предприятията, обхванати от схемата за търговия с квоти за емисии на парникови газове.

Подписи